

Những lời khen ngợi dành cho VỮNG TÂM BỀN CHÍ ẮT THÀNH CÔNG

“Đây là cuốn sách vô cùng quan trọng. Chúng ta đã bị mắc kẹt trong những điều huyền hoặc về tài năng thiên bẩm. Angela Duckworth đã soi sáng để chúng ta có được sự hiểu biết đúng đắn hơn về cách đạt được thành công. Chúng ta nợ cô ấy một ân tình lớn.”

— DAVID SHENK,
tác giả cuốn sách *Thiên tài trong mỗi chúng ta: Khám phá môi về gene, tài năng và IQ¹*

“Chúng ta được giác ngộ... Vững tâm bền chí ắt thành công dạy chúng ta rằng, đỉnh cao trong cuộc sống không chỉ được chinh phục bởi sự nhanh nhẹn bẩm sinh, mà còn nhờ sự bền bỉ, chờ bão tố qua đi và lại tiếp tục cố gắng.”

— ED VIESTURS,
người từng bảy lần chinh phục đỉnh Everest,
tác giả cuốn sách *Không có đường tắt để thành công*

“Vững tâm bền chí ắt thành công đem đến viễn cảnh tươi sáng: Thành công thực sự sẽ đến khi chúng ta cống hiến hết mình cho những nỗ lực đem lại niềm vui và những mục tiêu hữu ích.”

— ARIANNA HUFFINGTON,
tác giả cuốn sách *Thành công đầu chi tiền - quyền²*

“Đây là cuốn sách lôi cuốn, đầy sức thuyết phục và đáng đọc. Ý tưởng trong cuốn sách này có tiềm năng thay đổi giáo dục, quản lý và cách sống của độc giả. Có

¹ Cuốn sách đã được Alpha Books mua bản quyền và xuất bản năm 2013. (BTV)

² Cuốn sách đã được Alpha Books mua bản quyền và xuất bản năm 2018. (BTV)

VỮNG TÂM BỀN CHÍ ẤT THÀNH CÔNG

thể nói, Vững tâm bền chí ắt thành công của Angela Duckworth xứng đáng là kho báu quốc gia.”

— LAWRENCE H. SUMMERS,

nguyên Thư ký Bộ Tài chính, kiêm Chủ tịch Danh dự của Đại học Harvard
“Angela Duckworth đã kết hợp nhiều thập kỷ nghiên cứu tâm lý, những câu chuyện thành công từ kinh doanh đến thể thao đầy cảm hứng, cùng kinh nghiệm cá nhân độc đáo và gói gọn tất cả chúng thành một bộ chiến lược thực tiễn giúp bạn và con cái bạn thêm động lực, nhiệt tình, bền bỉ trong công việc và học tập.”

— PAUL TOUGH,

tác giả cuốn sách *Điều gì làm nên thành công của trẻ¹*

“Một khám phá tuyệt vời về chỉ báo thành công. Vững tâm bền chí ắt thành công để cập tới các lầm tưởng phổ biến và dự đoán những gì giúp chúng ta vươn xa hơn trong cuộc sống... Lấy cảm hứng từ câu chuyện của chính mình, Angela Duckworth đã chạm đến từng nỗi đau trong mỗi chương sách, để đi đến kết luận nhằm chứng minh cho học thuyết: Niềm đam mê và sự kiên trì sẽ tạo nên giá trị.”

— TORY BURCH,

Chủ tịch kiêm CEO, nhà thiết kế của Tory Burch

“Trong cuốn sách quan trọng này, chuyên gia học thuật hàng đầu về sức mạnh của tính bền bỉ đã phổ biến thông điệp của mình thông qua những giai thoại và cách ngôn độc đáo, nhằm minh họa cách thức chúng ta có thể áp dụng triết để tri thức vào cuộc sống.”

— ROBERT D. PUTNAM,

Giáo sư Chính sách công tại Đại học Harvard,
tác giả cuốn sách *Sự sụp đổ và hồi sinh của cộng đồng người Mỹ*
và *Giấc mơ Mỹ trong cơn khủng hoảng*

“Angela Duckworth thu hút sự chú ý bởi ý tưởng về những người kiên trì theo đuổi đam mê có thể đạt tới thành công như những thiên tài bẩm sinh – tư duy cũng quan trọng như lý trí vậy.”

— SOLEDAD O'BRIEN,

Chủ tịch Tập đoàn Starfish Media,
đồng chủ bút American Morning của đài CNN

¹ Cuốn sách đã được Alpha Books mua bản quyền và xuất bản năm 2013. (BTV)

ANGELA DUCKWORTH

“Một cuốn sách vô giá... Trong một thế giới nơi việc tiếp cận tri thức là vô tận, cuốn sách này mô tả nét chính của những người biết tận dụng tối đa lợi thế ấy. Vững tâm bền chí ắt thành công sẽ truyền cảm hứng cho các độc giả vượt qua mọi khó khăn để theo đuổi đam mê.”

— SAL KHAN,

nhà sáng lập Học viện Khan

“Tôi vô cùng yêu thích những ý tưởng thách thức trí tuệ và Vững tâm bền chí ắt thành công là một trong số đó!”

— SIMON SINEK,

tác giả cuốn sách *Bắt đầu với câu hỏi Tại sao*

và *Lãnh đạo luôn ăn sau cùng*

“Sự kết hợp của khoa học phong phú, câu chuyện hấp dẫn, văn phong lôi cuốn và những ví dụ cá nhân thú vị... Không nghi ngờ gì nữa, đây chính là cuốn sách khai sáng mà tôi tâm đắc nhất trong năm nay.”

— SONJA LYUBOMIRSKY,

Giáo sư Đại học California - Riverside,

tác giả cuốn sách *Cách để hạnh phúc*

“Cuốn sách này sẽ lưu lại trong tâm trí bạn, đó cũng chính là nơi nó thuộc về... Đối với các nhà sư phạm, nếu muốn những mầm non của mình thành công thì đây là cuốn sách không thể thiếu.”

— JOEL KLEIN,

cựu Hiệu trưởng Trường học Thành phố New York

“Với Vững tâm bền chí ắt thành công, Angela Duckworth đã chia sẻ các câu chuyện, những phát hiện mới và sự tích cực phía sau thành công bền vững... Đây là cuốn sách bạn cần đọc.”

— BARBARA FREDRICKSON,

tác giả cuốn sách *Tích cực và Tình yêu 2.0,*

Chủ tịch Hiệp hội Tâm lý Tích cực Quốc tế

GRIT

Copyright © 2016 by Angela Duckworth

VỮNG TÂM BỀN CHÍ ẤT THÀNH CÔNG

Bản quyền tiếng Việt © Công ty Cổ phần Sách Alpha, 2024

Alpha Books - Better Knowledge, Better Success

Thương hiệu sách Quản trị kinh doanh số 1 thị trường

Alpha Books không bán sách, chúng tôi bán những kinh nghiệm và kiến thức kinh doanh, quản trị hàng đầu thế giới.

Không phần nào trong xuất bản phẩm này được phép sao chép hay phát hành dưới bất kỳ hình thức hoặc phương tiện nào mà không có sự cho phép trước bằng văn bản của Công ty Cổ phần Sách Alpha. Chúng tôi luôn mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp của quý vị độc giả để sách ngày càng hoàn thiện hơn.

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Duckworth, Angela

Vững tâm bền chí ắt thành công : Sức mạnh của đam mê và kiên trì / Angela Duckworth ; Nguyễn Thị Thực An dịch. - H. : Công Thương ; Công ty Sách Alpha, 2024. - 320tr. ; 24cm

Tên sách tiếng Anh: Grit

ISBN 9786044811895

1. Tâm lý học ứng dụng 2. Cuộc sống 3. Bí quyết thành công

158.1 - dc23

COF0140p-CIP

Góp ý về sách, liên hệ về bản thảo và bản dịch: publication@alphabooks.vn

Liên hệ hợp tác về nội dung số: ebook@alphabooks.vn

Liên hệ hợp tác xuất bản & truyền thông trên sách: publication@alphabooks.vn

Liên hệ dịch vụ tư vấn, đại diện & giao dịch bản quyền: copyright@alphabooks.vn

ANGELA
DUCKWORTH

VỮNG TÂM BỀN CHÍ ẮT THÀNH CÔNG

GRIT

SỨC MẠNH CỦA ĐAM MÊ VÀ KIÊN TRÌ

Nguyễn Thị Thục An *dịch*

(Tái bản lần thứ hai, có chỉnh sửa)

Better Knowledge, Better Success

NHÀ XUẤT BẢN
CÔNG THƯƠNG

Một lăng kính mới về thành công

Hoàng Ngọc Minh Toàn

CEO Global Leaders/ Crestcom Việt Nam

Tựa đề cuốn sách cũng chính là cách mà Tiến sĩ Angela Duckworth đã dành thời gian, đánh đổi sự nghiệp tại hãng McKinsey – một trong những công ty tư vấn hàng đầu thế giới để trở thành giáo viên, rồi đến nhà tâm lý học. Với sự bền bỉ bằng những trải nghiệm của bản thân và nghiên cứu của mình, Tiến sĩ Angela Duckworth đã đưa đến một kết luận bất ngờ: Sự thành công không phải đến từ tài năng, chỉ số IQ cao hay trí tuệ cảm xúc, mà yếu tố quan trọng nhất chính là sự bền bỉ – đó là sự kết hợp sức mạnh của niềm đam mê và kiên trì.

Cuốn sách thực sự đem lại cho người đọc một lăng kính mới về sự thành công. Nếu chúng ta có đủ sự bền bỉ, thì ngay cả khi chúng ta thiếu hoặc không có tài năng như mọi người xung quanh nhìn nhận, chúng ta vẫn có thể thành công vượt trội. Và đó cũng chính là sự cuốn hút của cuốn sách ngay từ những trang đầu tiên.

Cuốn sách còn đưa ra những dẫn chứng, hướng dẫn rất dễ hiểu và cụ thể để chúng ta có thể rèn luyện sự bền bỉ cho bản thân và cho chính thế hệ trẻ - con, em của chúng ta. Hay nói cách khác, cuốn sách giúp chúng ta rèn luyện yếu tố quan trọng nhất vượt lên trên tất cả các yếu tố khác để chúng ta có được sự thành công vượt trội.

Bản thân tôi cũng thấy được một phần hình ảnh của mình qua cuốn sách này khi thành công ở độ tuổi rất trẻ, tôi thực sự không phải là người có chỉ số IQ cao nhưng tôi luôn nỗ lực để trở thành người tốt nhất trong từng việc mình làm. Và khi đọc cuốn sách này, với cách diễn giải rất thuyết phục từ những nghiên cứu và lập luận logic, Tiến sĩ Angela Duckworth giúp tôi hiểu thấu đáo hơn những gì mình cần hoàn thiện và sức mạnh phi thường đến từ sự bền bỉ.

Cảm ơn Tiến sĩ Angela Duckworth đã chọn lựa thay đổi công việc mà nhiều người hằng mơ ước để có thể hoàn thành cuốn sách quá tuyệt vời này và những ai đọc cuốn sách này chắc chắn sẽ nợ cô ấy lời cảm ơn sâu sắc nhất. Không có gì là đáng ngạc nhiên khi cuốn sách này nằm trong những cuốn sách bán chạy nhất trên *New York Times*.

Cảm ơn Alpha Books luôn chọn lọc những cuốn sách giá trị để chuyển tải đến các độc giả Việt Nam.

MỤC LỤC

MỘT LĂNG KÍNH MỚI VỀ THÀNH CÔNG

7

LỜI GIỚI THIỆU

11

PHẦN I. BỀN BỈ LÀ GÌ
VÀ TẠI SAO NÓ LẠI QUAN TRỌNG?

CHƯƠNG 1. Nhập ngữ

16

CHƯƠNG 2. Tài năng gây phân tâm

30

CHƯƠNG 3. Nỗ lực quan trọng gấp đôi

52

CHƯƠNG 4. Bạn bền bỉ như thế nào?

71

CHƯƠNG 5. Bồi đắp tính bền bỉ

100

PHẦN II. BỀN BỈ –
NHỮNG YẾU TỐ CHỦ QUAN

CHƯƠNG 6. Sở thích

118

CHƯƠNG 7. Rèn luyện

143

CHƯƠNG 8. Mục đích

171

CHƯƠNG 9. Hy vọng

200

PHẦN III. BỀN BỈ –
NHỮNG YẾU TỐ KHÁCH QUAN

CHƯƠNG 10. Bền bỉ – sự nuôi dưỡng

232

CHƯƠNG 11. Bền bỉ – những sân chơi

258

CHƯƠNG 12. Bền bỉ – một văn hóa

280

CHƯƠNG 13. Lời kết

308

Lời giới thiệu

Từ nhỏ tới lớn, tôi đã nghe đến hai chữ *thiên tài* rất nhiều lần.

Cha tôi chính là người luôn nhắc đến từ đó. Ông thích nói đi nói lại: “Con biết không, con không phải là thiên tài!” Lời khẳng định này có thể xuất hiện giữa bữa tối, trong khoảng thời gian quảng cáo của bộ phim *The Love Boat* (tạm dịch: *Con thuyền tình yêu*), hoặc sau khi ông thả người xuống ghế sô-pha với tờ *Wall Street Journal* trên tay.

Tôi không nhớ mình đã đáp lại như thế nào. Có lẽ tôi đã giả vờ không nghe thấy.

Những suy nghĩ của cha thường xoay quanh thiên tài, tài năng và ai giỏi hơn ai. Ông rất quan tâm đến trí tuệ bản thân. Ông cũng lưu tâm đến trí tuệ của các thành viên trong gia đình.

Tôi không phải là vấn đề duy nhất. Cha cũng không nghĩ anh trai và em gái tôi là thiên tài. Theo tiêu chuẩn của ông, không ai trong chúng tôi sánh được với Einstein cả. Đây rõ ràng là nỗi thất vọng lớn. Ông lo lắng trí tuệ yếu kém sẽ cản trở chúng tôi trên con đường đi đến thành công.

Hai năm trước, tôi may mắn nhận được học bổng MacArthur Fellowship, còn được gọi là “Giải thưởng Thiên tài”. Bạn không thể tự ghi danh ứng cử học bổng này. Bạn cũng không thể nhờ bạn bè hay đồng nghiệp đề cử. Thay vào đó, một hội đồng kín bao gồm những người đứng đầu các lĩnh vực sẽ quyết định dựa trên sự đóng góp và tính sáng tạo của bạn trong công việc.

Khi nhận được cuộc điện thoại báo thông tin ngoài mong đợi này, cảm xúc đầu tiên của tôi là biết ơn và vô cùng ngạc nhiên. Sau đó, tôi nghĩ đến cha và những lời ông từng tiên đoán về tiềm năng trí tuệ của tôi.

Từ lúc nhận cuộc gọi của MacArthur cho đến khi giải thưởng được chính thức công bố là khoảng một tháng. Ngoài chồng mình, tôi không được phép kể chuyện này với bất kỳ ai. Điều đó đã cho tôi thời gian suy nghĩ về khía cạnh hài hước của sự việc. Một cô gái bị mặc định không phải là thiên tài lại đoạt được giải thưởng vốn chỉ dành cho thiên tài. Giải thưởng đó được trao cho cô bởi cô đã phát hiện ra những gì chúng ta sẽ đạt được có thể phụ thuộc nhiều vào niềm đam mê và sự kiên trì, chứ không chỉ dựa vào tài năng thiên bẩm. Cô đã có bằng Tiến sĩ từ một số ngôi trường danh giá, nhưng hồi học lớp 3, cô lại không thể vượt qua bài kiểm tra đầu vào của một chương trình tài năng. Cha mẹ cô là người Trung Quốc nhập cư, song cô lại không hề được dạy bảo về sự kiên trì trong công việc. Trái ngược với khuôn mẫu của các bậc thiên tài, cô cũng không biết chơi piano hay violon.

Buổi sáng ngày chính thức công bố giải thưởng MacArthur, tôi đi bộ sang nhà cha mẹ. Cha mẹ đã biết tin và vài cô chú cũng liên tục gọi điện chúc mừng. Cuối cùng, khi điện thoại ngừng reo, cha quay sang tôi và nói: “Cha tự hào về con.”

Mặc dù có rất nhiều điều muốn đáp lại, song tôi chỉ nói: “Cảm ơn cha.”

Nhắc lại quá khứ cũng không còn nghĩa lý gì. Tôi biết ông *đã* rất tự hào về tôi.

Tuy nhiên, một phần trong tôi vẫn muốn quay về tuổi thơ, khi tôi còn là một cô bé. Tôi sẽ nói với ông về những suy nghĩ của mình.

Tôi sẽ nói: “Cha, cha nói con không phải là thiên tài. Con không tranh luận về điều đó. Cha biết nhiều người thông minh hơn con.” Tôi có thể tưởng tượng ra cái gật đầu đồng ý.

LỜI GIỚI THIỆU

“Nhưng cha hãy để con nói vài điều. Con đang dần yêu thích công việc của mình, cũng giống như tình yêu của cha với công việc vậy. Con không chỉ có công việc; con còn có lý tưởng nữa. Con sẽ thách thức bản thân mỗi ngày. Khi gục ngã, con sẽ đứng dậy. Con có thể không phải người thông minh nhất nhưng con sẽ nỗ lực trở thành người bền bỉ nhất.”

Và nếu ông vẫn lắng nghe, tôi sẽ nói: “Về lâu dài, tính bền bỉ có thể quan trọng hơn tài năng.”

Những năm sau đó, tôi đã tiến hành thu thập bằng chứng khoa học để chứng minh quan điểm này. Còn nữa, tôi cũng biết tính bền bỉ có thể thay đổi được, không cố hữu và tôi có bằng chứng chứng minh chúng ta có thể nuôi dưỡng phẩm chất này.

Cuốn sách này tóm tắt mọi điều tôi đã học được về tính bền bỉ.

Khi hoàn thành cuốn sách, tôi đã đến thăm cha. Trong nhiều ngày liên tục, tôi đọc cho ông nghe từng dòng, từng chương. Ông đã phải chiến đấu với căn bệnh Parkinson trong suốt một thập kỷ qua, tôi không chắc ông hiểu được bao nhiêu. Tuy nhiên, ông vẫn chăm chú lắng nghe và khi tôi đọc xong, ông đã nhìn tôi. Sau một lúc tưởng chừng vô tận, ông khẽ gật đầu và mỉm cười.

**NGƯỜI THÀNH CÔNG LÀ
NGƯỜI KIÊN TRÌ, BỀN BỈ
HIẾM CÓ.**

PHẦN I

**BỀN BỈ LÀ GÌ
VÀ TẠI SAO NÓ LẠI QUAN TRỌNG?**

Chương 1

Nhập ngũ

Thời điểm bạn đặt chân tới khuôn viên Học viện Quân sự Hoa Kỳ tại West Point, bạn đã tìm thấy sự bền bỉ.

Quy trình tuyển sinh của West Point nghiêm ngặt ngang ngửa với những trường đại học danh tiếng. Thí sinh bắt buộc phải đạt mức điểm SAT và ACT¹ cao nhất, đồng thời phải xếp loại học lực xuất sắc. Nhưng nếu nộp đơn vào Harvard, bạn không phải đăng ký xét tuyển từ năm lớp 11, bạn không cần thư giới thiệu từ thành viên Quốc hội, Thượng Nghị sĩ hay Phó Tổng thống Hoa Kỳ. Bạn cũng không cần nỗ lực vượt qua phần đánh giá thể lực, bao gồm chạy, chống đẩy, gập bụng và kéo xà.

Mỗi năm, có khoảng 14.000 học sinh trung học nộp hồ sơ vào Học viện. Trong số này, chỉ 4.000 thí sinh có thư giới thiệu. Hơn nửa số này – khoảng 2.500 thí sinh – đáp ứng được các tiêu chuẩn học tập và thể chất khắt khe của West Point, từ nhóm đó chỉ còn 1.200 thí sinh được nhập học. Hầu hết các học viên ở West Point, cả nam và nữ, đều từng là vận động viên, thậm chí phần lớn trong số họ còn là đội trưởng.

1. SAT (Scholastic Assessment Test) và ACT (American College Testing) là hai kỳ thi chuẩn hóa mà học sinh trung học phổ thông phải tham dự như một phần trong quá trình thi tuyển để bước vào cánh cửa đại học tại các trường cao đẳng, đại học ở Hoa Kỳ. (BTV)

BỀN BỈ LÀ GÌ VÀ TẠI SAO NÓ LẠI QUAN TRỌNG

Tuy nhiên, cứ 5 học viên thì sẽ có 1 người bị loại trước khi tốt nghiệp. Điều đáng chú ý là theo số liệu chính thức, phần lớn học viên bị loại vào ngay mùa hè đầu tiên, trong chương trình đào tạo chuyên sâu kéo dài 7 tuần – Chương trình Huấn luyện Beast Barracks, gọi tắt là Beast.

Liệu ai dám dành 2 năm nỗ lực nhập học rồi bị loại ngay trong 2 tháng học đầu tiên?

Ngoài ra, đây không phải là những tháng bình thường. Trong *West Point handbook* (tạm dịch: *Cẩm nang West Point*), Beast được mô tả là: “Chương trình được xây dựng nhằm giúp bạn chuyển đổi từ học viên mới thành người lính thực thụ; Chương trình rèn luyện thể chất và cảm xúc khắc nghiệt nhất trong 4 năm học tại West Point.”

Thời gian biểu của Chương trình Huấn luyện Beast Barracks như sau:

5h00	Thức dậy
5h30	Tập hợp
5h30 - 6h55	Rèn luyện thể chất
6h55 - 7h25	Vệ sinh cá nhân
7h30 - 8h15	Ăn sáng
8h30 - 12h45	Học tập / huấn luyện
13h00 - 13h45	Ăn trưa
14h00 - 15h45	Học tập / huấn luyện
16h00 - 17h30	Thể thao
17h30 - 17h55	Vệ sinh cá nhân
18h00 - 18h45	Ăn tối
19h00 - 21h00	Học tập / huấn luyện
21h00 - 22h00	Họp sĩ quan chỉ huy
22h00	Ngủ nghỉ

Một ngày bắt đầu từ 5h00. Đúng 5h30, học viên xếp hàng theo đội hình, chào cờ. Sau đó, họ thực hiện bài tập rèn luyện thể lực nặng – chạy hoặc calisthenics¹ – tiếp đến là các hoạt động được luân chuyển không ngừng bao gồm diễu hành theo đội hình, học bài trên lớp, huấn luyện vũ khí và tập diễn kinh. Đúng 22h00, đèn tắt, một điệu nhạc chậm vang lên báo hiệu giờ “ngủ nghỉ”. Hôm sau, nhịp sinh hoạt này lại lặp lại. Cứ như vậy, học viên không có ngày nghỉ cuối tuần, không có giờ giải lao ngoại trừ giờ ăn và hầu như không liên hệ với gia đình, bạn bè bên ngoài West Point.

Một học viên đã nói về Beast như sau: “Bạn bị thử thách trên nhiều phương diện như trí tuệ, thể chất, quân sự và xã hội. Chương trình này sẽ phát hiện những điểm yếu của bạn, nhưng đó chính là mục đích – West Point sẽ tôi luyện bạn.”

Vậy ai có thể vượt qua Chương trình Huấn luyện Beast?

Năm 2004, khi học cao học chuyên ngành tâm lý năm thứ hai, tôi quyết định sẽ trả lời câu hỏi này. Tuy nhiên, trong nhiều thập kỷ, quân đội Hoa Kỳ cũng đã đặt câu hỏi tương tự. Trên thực tế, năm 1955 – gần 50 năm trước khi tôi bắt đầu hành trình tìm câu trả lời, Jerry Kagan – nhà tâm lý học trẻ tuổi được phân công phục vụ trong ngành quân sự, được yêu cầu viết báo cáo cho West Point và đánh giá các học viên nhằm phát hiện người có khả năng ở lại và người phải ra đi. Dường như số phận sắp đặt, Jerry không chỉ là nhà tâm lý học đầu tiên nghiên cứu lý do học viên bị loại tại West Point, ông còn là nhà tâm lý đầu tiên tôi gặp gỡ ở trường. Cuối cùng, tôi đã làm việc bán thời gian tại phòng thí nghiệm của ông trong 2 năm.

1. Phương pháp tập luyện không cần tới tạ mà chỉ sử dụng cơ thể và thanh xà, hay còn gọi là môn thể dục mềm dẻo. (BTV)

Jerry đã mô tả những nỗ lực “đãi cát tìm vàng” tại West Point là cực kỳ thất bại. Ông nhớ rõ mình đã dành hàng trăm giờ cho các học viên xem thể tranh và yêu cầu họ xây dựng câu chuyện phù hợp với nội dung trong đó. Mục đích của bài kiểm tra là nhằm phát hiện những động cơ vô thức với ý tưởng chung là học viên nào thể hiện hành động xuất sắc cùng sự can đảm sẽ được tốt nghiệp. Giống như nhiều ý tưởng về nguyên tắc – nghe có vẻ hay, nhưng thực tế, cách kiểm tra này không hiệu quả. Những câu chuyện các học viên kể thoát nghe rất phong phú, thú vị nhưng hoàn toàn không liên quan tới những quyết định họ đưa ra trong cuộc sống.

Sau đó, có thêm vài thể hệ chuyên gia tâm lý hết mình nghiên cứu vấn đề vô cùng mệt mỏi này nhưng chưa ai dám khẳng định chắc chắn lý do một số học viên hứa hẹn nhất lại phải rút lui khi khóa học chỉ vừa mới bắt đầu.

Không lâu sau khi biết về Beast, tôi đã tìm đến văn phòng của Mike Matthews, nhà tâm lý học quân sự, người từng giảng dạy tại West Point trong nhiều năm. Mike giải thích quy trình tuyển sinh ở West Point có thể phát hiện đúng những ứng viên nam và nữ có tiềm năng tỏa sáng. Đặc biệt, cán bộ tuyển sinh sẽ dự đoán điểm của từng thí sinh, điểm này được gọi là Điểm tổng ứng viên, thực chất đây là trung bình trọng số¹ giữa điểm SAT hoặc ACT, xếp hạng kết quả học tập tính theo sĩ số lớp, nhận xét của chuyên gia về năng lực lãnh đạo và khả năng thực hiện các bài rèn luyện thể chất.

Có thể bạn nghĩ Điểm tổng ứng viên là chỉ số tốt nhất để West Point dự báo mức độ tài năng của thí sinh nhằm chuẩn bị cho vô vàn thử thách khắc nghiệt trong chương trình rèn luyện 4 năm. Nói cách khác, điểm số này có thể ước lượng khả năng nắm bắt những kỹ năng cần thiết đối với người chỉ huy quân sự.

1. Trung bình trọng số là loại trung bình số học, mỗi giá trị được tính trung bình và được gán một tỷ trọng nhất định. (BTV)

Điểm tổng ứng viên là chỉ số quan trọng nhất để West Point xét tuyển nhưng nó *không* dự đoán chính xác những ai có thể hoặc không thể vượt qua Beast. Thực tế, các học viên đạt Điểm tổng ứng viên cao nhất lại thường là những học viên có khả năng bị loại cao nhất. Đó cũng là lý do tại sao cánh cửa văn phòng Mike thu hút tôi.

Với kinh nghiệm tham gia Lực lượng Không quân từ khi còn trẻ, Mike có manh mối về bí ẩn mà tôi đang tìm hiểu. Mặc dù các nội dung thi tuyển ông từng trải qua không khác nghiệt như ở West Point nhưng lại có rất nhiều điểm chung đáng quan tâm. Trong đó, các nội dung quan trọng nhất là những thử thách vượt quá kỹ năng hiện có. Lần đầu tiên trong đời, Mike cùng những tân binh khác được yêu cầu: cứ mỗi giờ phải làm những việc mà họ chưa thể làm được ngay lúc ấy. Mike nhớ lại: “Trong 2 tuần liền, cũng như tất cả các bạn cùng lớp, tôi cảm thấy cực kỳ mệt mỏi, đơn độc, ức chế và tưởng như sẵn sàng từ bỏ bất kỳ lúc nào.”

Một số người đã rút lui nhưng Mike thì không.

Điều khiến Mike ngạc nhiên là việc phải gồng mình không liên quan đến tài năng. Ít có học viên nào bị loại vì kém tài. Theo Mike, thái độ “không bao giờ đầu hàng” mới là vấn đề chính.

Trong thời gian đó, Mike đã kể cho tôi nghe về tâm thế luôn sẵn sàng trước mỗi thử thách. Là sinh viên tốt nghiệp vừa bắt đầu nghiên cứu tâm lý của những người thành công, tôi đã tiến hành phỏng vấn nhiều lãnh đạo trong các ngành kinh doanh, nghệ thuật, thể thao, báo chí, học thuật, y tế và luật – với câu hỏi: *Ai là người đứng đầu trong lĩnh vực của bạn? Họ trông như thế nào? Theo bạn, điều gì khiến họ trở nên đặc biệt?*

Một số đặc điểm mà tôi biết được từ các cuộc phỏng vấn này lại mang tính chất đặc thù của ngành. Ví dụ, nhiều doanh nhân chia sẻ họ phải chuẩn bị cho việc chấp nhận những rủi ro tài chính: “Bạn phải có

khả năng đưa ra những quyết định với giá trị lên tới vài triệu đô-la mà tối vẫn có thể ngủ ngon.” Tuy nhiên, điều này dường như nằm ngoài sự quan tâm của những người hoạt động nghệ thuật. Các nghệ sĩ lại nói nhiều đến động cơ sáng tạo: “Tôi thích làm ra thứ gì đó. Tôi không biết tại sao nhưng tôi thực sự rất thích.” Ngược lại, những người làm việc trong lĩnh vực thể thao lại nhắc đến một loại động cơ khác, đó là được trải nghiệm cảm giác chiến thắng: “Người chiến thắng thích đối đầu với người khác. Người chiến thắng ghét thất bại.”

Ngoài các đặc điểm này, cũng có những điểm chung nhất định và chúng thực sự khiến tôi quan tâm hơn cả. Dù làm việc trong lĩnh vực nào, những người thành công nhất cũng đều may mắn và tài năng. Trước đây, tôi từng nghe về điều này và không hề nghi ngờ.

Nhưng câu chuyện về sự thành công không dừng ở đó. Nhiều người mà tôi từng tiếp xúc cũng kể cho tôi nghe về những ngôi sao đang lên nhưng bất ngờ từ bỏ giữa chừng hoặc đánh mất sự đam mê trước khi họ kịp nhận ra tiềm năng của mình.

Rõ ràng điều vô cùng quan trọng nhưng không dễ dàng chút nào là phải tiếp tục tiến lên sau thất bại: “Một số người cảm thấy ổn khi công việc diễn ra suôn sẻ nhưng lại suy sụp hoàn toàn khi công việc không tốt.” Trong các cuộc phỏng vấn của tôi, những người đạt thành tích cao đều nhắc đến vấn đề: “Ban đầu, người này chưa phải người viết tốt nhất đâu. Ý tôi là chúng tôi đã từng đọc những câu chuyện anh ấy sáng tác và cười lăn ra vì văn phong vụng về, cường điệu. Nhưng anh ấy vẫn liên tục tiến bộ, năm ngoái anh ấy đã thắng giải Guggenheim Fellowship¹.” Những người thành công luôn có động cơ nâng cao trình độ: “Cô ấy không bao giờ hài lòng. Bạn có thể nghĩ cô ấy đã hài lòng nhưng thực ra cô ấy lại có những tự phê khắt khe nhất.” Người thành công là người kiên trì, bền bỉ hiếm có.

1. Guggenheim Fellowship là các khoản tài trợ được trao tặng hằng năm từ năm 1925 bởi Quỹ Tưởng niệm John Simon Guggenheim cho những người “đã chứng minh năng lực sản xuất hoặc khả năng sáng tạo đặc biệt trong nghệ thuật”. (BTV)

Tại sao người thành công lại kiên trì theo đuổi điều mình quan tâm đến vậy? Với đa số những người thành công, kỳ vọng thực tế không bao giờ tương thích với tham vọng. Trong mắt họ, họ chưa bao giờ đủ giỏi. Họ hoàn toàn đối lập với những người dễ bằng lòng. Nói cách khác, họ chưa bao giờ hài lòng về bản thân. Mỗi người đều theo đuổi điều mình quan tâm và thấy quan trọng, chính sự theo đuổi ấy cũng như việc đạt được mục tiêu mới mang lại cảm giác hài lòng. Dù một số việc họ buộc phải làm rất tẻ nhạt, ức chế, thậm chí đau đớn, họ vẫn không nghĩ đến việc từ bỏ. Đam mê của họ rất bền bỉ.

Tóm lại, dù làm việc ở lĩnh vực nào, người thành công đều có quyết tâm cao, diễn ra theo hai cách. Một là họ kiên cường và chăm chỉ khác thường. Hai là họ biết rất rõ điều mình muốn. Họ không chỉ có quyết tâm, họ còn có *định hướng*.

Chính sự kết hợp giữa đam mê và kiên trì đã khiến những người thành công trở nên đặc biệt. Tóm lại, họ (có sự) bền bỉ.

Đối với tôi, câu hỏi lúc này là: Làm thế nào để ước lượng được điều gì đó chưa rõ ràng? Một điều khiến nhiều thế hệ chuyên gia tâm lý quân sự chưa thể định lượng được? Một điều những người rất thành công mà tôi từng phỏng vấn nói rằng họ có thể nhìn thấy nhưng không thể nghĩ ra cách để kiểm tra?

Tôi ngồi xuống và xem lại sổ tay phỏng vấn. Tôi bắt đầu viết ra những câu hỏi có thể mô tả đúng cái gọi là bền bỉ, đôi khi tôi dùng lại nguyên văn những từ ngữ tôi đã ghi chép trong quá trình phỏng vấn.

Một nửa số câu hỏi tôi đặt ra liên quan đến tính kiên trì. Bạn có đồng ý với những phát ngôn kiểu như: “Tôi đã vượt qua nhiều thất bại để chinh phục thử thách quan trọng” và “Tôi hoàn thành bất cứ việc gì tôi làm.”

BỀN BỈ LÀ GÌ VÀ TẠI SAO NÓ LẠI QUAN TRỌNG

Nửa còn lại liên quan đến sự đam mê. “Liệu các mối quan tâm của bạn có thay đổi theo năm tháng không?” và mức độ bạn “bị ám ảnh bởi ý tưởng hay dự án trong thời gian ngắn nhưng sau đó không còn quan tâm nữa”.

Điều đó là tiền đề cho sự ra đời của Grit Scale – Thang đo tính bền bỉ.

Vào tháng 7 năm 2004, trong ngày thứ hai của Chương trình Huấn luyện Beast, 1.218 học viên của West Point đã thực hiện Thang đo tính bền bỉ.

Chỉ một ngày trước, họ tạm biệt cha mẹ (trong buổi liên hoan chia tay kéo dài 99 giây do Học viện West Point tổ chức), cạo tóc (đối với học viên nam), thay quần áo dân sự bằng bộ đồng phục hai màu trắng xám nổi tiếng của West Point, nhận giày, mũ và các vật dụng khác. Mặc dù họ nghĩ họ đã biết song vẫn có một học viên năm thứ tư hướng dẫn họ cách xếp hàng. (Hãy bước theo tôi! Không bước ngang hàng tôi, không bước trước tôi, không đứng sau tôi. Cứ bước theo tôi!)

Ban đầu, tôi muốn tìm hiểu xem sự bền bỉ liên quan đến điểm tài năng như thế nào. Bạn có tin không? Nó chẳng liên quan gì đến Điểm tổng ứng viên đã được tính toán cực kỳ cẩn thận trong quá trình tuyển sinh. Nói cách khác, một học viên cho dù tài năng đến mức nào cũng chẳng thể nói lên sự bền bỉ ở họ và ngược lại.

Sự phân biệt giữa bền bỉ và tài năng cũng phù hợp với những quan sát của Mike về khóa huấn luyện không quân. Lần đầu tiên phát hiện ra điều này, tôi nhận thấy điều vô cùng bất ngờ: Tại sao không phải tất cả những người tài giỏi đều bền bỉ? Nói một cách logic, người tài nên tiếp tục và cố gắng, bởi nếu làm vậy, họ sẽ trở nên tốt hơn đến kỳ lạ. Ví dụ, ở West Point, trong số những học viên đã vượt qua kỳ

huấn luyện Beast, Điểm tổng ứng viên là chỉ số tuyệt đối để dự đoán người thành công trên từng mét của đường đua. Điểm tổng ứng viên không chỉ dự đoán chính xác điểm học tập mà cả tài năng quân sự và thể chất.

Như vậy, điều thực sự ngạc nhiên ở đây là tài năng không đảm bảo cho sự bền bỉ. Trong cuốn sách này, chúng ta sẽ tìm hiểu lý do.

Đến ngày cuối cùng của Chương trình Huấn luyện Beast, có 71 học viên bị loại.

Hóa ra bền bỉ lại là chỉ báo đáng tin cậy đối với những học viên đã vượt qua và những học viên bị loại.

Trong năm tiếp theo, tôi quay trở lại West Point để thực hiện nghiên cứu tương tự. Lần này, có thêm 62 học viên bị loại khỏi Chương trình Huấn luyện Beast, một lần nữa, Thang đo tính bền bỉ đã đoán trước được ai là người ở lại.

Điểm tổng ứng viên của người ở lại và người ra về không khác nhau là mấy. Tôi đã xem lại kỹ hơn từng nội dung của thang điểm này. Một lần nữa, tôi không phát hiện ra sự khác biệt nào.

Như vậy, điều gì đã giúp một số học viên vượt qua Chương trình Huấn luyện Beast?

Không phải điểm SAT, không phải thứ hạng cao ở bậc trung học phổ thông, không phải kinh nghiệm lãnh đạo, cũng không phải năng khiếu thể thao.

Không phải Điểm tổng ứng viên.

Mà là tính bền bỉ.

Phải chăng bền bỉ là phẩm chất quan trọng nhất không chỉ ở West Point mà còn trong nhiều ngành nghề khác? Để trả lời, tôi đã nghiên cứu những tình huống khó khăn khiến nhiều học viên thất bại. Tôi muốn biết liệu sự khắc nghiệt của Chương trình Huấn luyện Beast chỉ đòi hỏi học viên phải bền bỉ hay chính sự bền bỉ đã giữ chân học viên và khiến họ không từ bỏ cam kết.

Đối tượng tiếp theo mà tôi đánh giá tính bền bỉ là các nhân viên bán hàng, một nghề mà ai cũng biết sự thất bại tính theo ngày, thậm chí theo giờ. Tôi đã đề nghị hàng trăm nhân viên nam, nữ làm trong một công ty mua quyền sở hữu về du lịch trả lời một số bảng câu hỏi về nhân cách, trong đó có cả Thang đo tính bền bỉ. Sáu tháng sau, tôi trở lại, thời điểm này có tới 55% số nhân viên bán hàng đã rời khỏi công ty. Tính bền bỉ đã dự đoán ai đi, ai ở. Hơn nữa, không có đặc điểm nào – như tính hướng ngoại, sự ổn định về cảm xúc, sự tận tụy – lại hiệu quả như tính bền bỉ trong việc dự đoán khả năng duy trì công việc.

Cũng trong khoảng thời gian đó, tôi nhận được cuộc gọi từ Trường Công lập Chicago. Giống các chuyên gia tâm lý tại West Point, các nhà nghiên cứu ở đây cũng hào hứng tìm hiểu thêm về những học sinh có khả năng nhận bằng tốt nghiệp. Mùa xuân năm đó, hàng nghìn học sinh trung học phổ thông đã tham gia đánh giá bằng Thang đo tính bền bỉ phiên bản rút gọn cùng một loạt bảng hỏi khác. Hơn một năm sau, 12% số học sinh này trượt tốt nghiệp. Những học sinh tốt nghiệp đúng hạn đều là những người bền bỉ hơn; tính bền bỉ có thể dự đoán khả năng tốt nghiệp chính xác hơn nhiều so với việc học sinh quan tâm về trường như thế nào, các em có chăm học không và thậm chí các em có cảm thấy an toàn khi ở trường không.

Tương tự, trong hai nhóm mẫu lớn gồm các công dân Mỹ, tôi phát hiện ra những người trưởng thành bền bỉ hơn có khả năng theo đuổi con đường học hành chính quy trong thời gian dài hơn. Cụ thể, những người có bằng Thạc sĩ Quản trị kinh doanh, Tiến sĩ Khoa học, Tiến sĩ Y học,

Tiến sĩ Luật hoặc một bằng khác sau đại học thường bền bỉ hơn những người chỉ tốt nghiệp 4 năm đại học; những người tốt nghiệp đại học lại bền bỉ hơn những người chỉ tích lũy tín chỉ cao đẳng nhưng không lấy được bằng tốt nghiệp. Một điều thú vị là những người lấy được bằng tốt nghiệp từ các trường cao đẳng hệ 2 năm lại đạt điểm cao hơn một chút so với những người tốt nghiệp đại học hệ 4 năm. Thoạt tiên, điều này cũng khiến tôi băn khoăn, nhưng tôi nhanh chóng phát hiện tỷ lệ trượt tại các trường cao đẳng có thể ở mức 80%. Những sinh viên đạt kết quả tốt hơn mong đợi thường là những người đặc biệt bền bỉ.

Song song với nghiên cứu này, tôi bắt đầu hợp tác với Lực lượng Tác chiến đặc biệt của quân đội, thường được biết đến với tên gọi Lực lượng Mũ nổi xanh. Đây là những binh lính được đào tạo tốt nhất, được giao một số nhiệm vụ khó khăn và nguy hiểm nhất. Việc huấn luyện Lực lượng Mũ nổi xanh vô cùng khó khăn và gồm nhiều giai đoạn. Giai đoạn tôi nghiên cứu là *sau khi* học viên trải qua 9 tuần huấn luyện thủy quân, 4 tuần huấn luyện bộ binh, 3 tuần huấn luyện không quân và 4 tuần tham gia khóa dự bị về di chuyển đường bộ. Tất cả những bài tập huấn luyện sơ bộ này đều rất khắc nghiệt và mỗi giai đoạn sẽ có những học viên không thể vượt qua. Nhưng kỳ tuyển chọn Lực lượng Tác chiến còn đặc biệt khắc nghiệt hơn nhiều, theo lời Tổng Đốc James Parker, đây là thời điểm “chúng ta quyết định người ra đi và người ở lại” bước vào giai đoạn cuối cùng của Chương trình Huấn luyện Lực lượng Mũ nổi xanh.

So với kỳ tuyển chọn này, Chương trình Huấn luyện Beast chỉ như kỳ nghỉ hè. Bắt đầu từ lúc tờ mờ sáng, các học viên phải dốc sức di chuyển cho đến 21h. Ngoài các bài tập di chuyển ban ngày và ban đêm, còn có các bài chạy và hành quân với quãng đường 6,5-9,5km, đôi khi phải vác nặng gần 30kg và bài vượt chướng ngại vật thường được gọi với cái tên thân mật là “Nasty Nick” gồm các bài bò, trườn trong nước và dưới lưới thép gai, đi cầu độc mộc, vượt lưới, đu xà.

Việc vượt qua khóa tuyển chọn này đã là một thành công nhưng

ngay cả như vậy, vẫn có tới 42% học viên mà tôi nghiên cứu chủ động rút lui trước khi khóa học kết thúc. Vậy thì đâu là cơ sở để phân chia những người vượt qua được kỳ tuyển chọn này? Đó chính là tính bền bỉ.

Ngoài tính bền bỉ, còn điều gì khác có thể dự đoán thành công trong lĩnh vực quân đội, giáo dục và kinh doanh? Với nhân viên bán hàng, tôi phát hiện thấy (với họ) kinh nghiệm đóng vai trò quan trọng – người mới vào nghề ít khi trụ lại so với người có kinh nghiệm. Tại Trường Công lập Chicago, một giáo viên hỗ trợ sẽ giúp học sinh tăng khả năng tốt nghiệp. Đối với Lực lượng Mũ nổi xanh, rèn luyện thể chất trong thời gian đầu của khóa học là vô cùng quan trọng.

Tuy nhiên, trong mỗi ngành nghề kể trên, khi so sánh những người có các đặc điểm này, bạn sẽ thấy tính bền bỉ hoàn toàn dự đoán được thành công. Cho dù một số đặc điểm và ưu thế có thể giúp người ta thành công trong từng lĩnh vực kể trên, song tính bền bỉ vẫn là yếu tố có ảnh hưởng nhất.

Khi tôi bắt đầu học Thạc sĩ, bộ phim tài liệu *Spellbound* (tạm dịch: *Say mê*) được công chiếu. Bộ phim kể về 3 bé trai và 5 bé gái chuẩn bị thi đấu vòng chung kết Cuộc thi Đánh vần Quốc gia¹. Để vào tới vòng chung kết – một sự kiện kéo dài ba ngày vô cùng cam go được tổ chức hằng năm, với nhiều cấp độ, diễn ra tại Thủ đô Washington D.C. và

1. Cuộc thi Đánh vần Quốc gia là một cuộc thi trong đó các thí sinh (thường là thiếu niên) được yêu cầu đánh vần đúng các từ tiếng Anh đưa ra. Ban giám khảo đọc một từ, thí sinh có quyền đặt các câu hỏi liên quan đến từ đó (như các cách đọc khác nhau, định nghĩa, nguồn gốc từ, từ loại, ví dụ) và phải đánh vần đúng. Ý tưởng tổ chức cuộc thi dạng này xuất phát từ Mỹ, và thường được coi là một phong tục riêng của Mỹ; một trong các lý do có thể là vì tiếng Anh là ngôn ngữ có chính tả đặc biệt phức tạp và bất quy tắc. (BTV)

phát sóng trực tiếp trên kênh ESPN, kênh truyền hình chuyên về thể thao mạo hiểm – những thí sinh nhỏ tuổi này trước hết phải đánh bại hàng nghìn trẻ đến từ hàng trăm trường học trên khắp cả nước. Điều này có nghĩa là chúng phải đánh vần được cả những từ khó, ít dùng mà không hề mắc một lỗi nào trong từng vòng loại, trước hết là chiến thắng các bạn trong lớp, trong khối, trong trường, trong quận và trong vùng.

Spellbound khiến tôi thắc mắc: Ở mức độ nào thì khả năng đánh vần hoàn hảo những từ như *schottische* (điệu polka chậm) hay *cymotrichous* (tóc lượn sóng) cho biết tài năng ngôn ngữ sớm bộc lộ và ở mức độ nào thì tính bền bỉ sẽ phát huy sức ảnh hưởng?

Tôi gọi điện cho Paige Kimble, CEO Cuộc thi Đánh vần Quốc gia và là một người phụ nữ năng động (bà từng là quán quân của cuộc thi). Cũng như tôi, Kimble muốn biết nhiều hơn về yếu tố tâm lý của người thắng cuộc. Bà đồng ý gửi câu hỏi đến tất cả 273 thí sinh ngay khi các em được chọn vào chung kết, vòng thi sẽ diễn ra sau vài tháng. Để được tặng phần thưởng đáng yêu trị giá 25 đô-la, khoảng 2/3 thí sinh đã gửi câu trả lời về phòng thí nghiệm của tôi. Theo quy định cuộc thi, thí sinh lớn nhất là 15 tuổi, thí sinh nhỏ nhất là 7 tuổi.

Ngoài trả lời Thang đo tính bền bỉ, các thí sinh cũng dành thời gian để luyện đánh vần. Trung bình các em thực hành hơn 1 tiếng mỗi ngày trong tuần và hơn 2 tiếng mỗi ngày vào dịp cuối tuần. Nhưng có sự khác nhau đáng kể về thời gian luyện tập trung bình: Một số thí sinh hầu như không luyện tập, một số lại luyện tập khoảng 9 tiếng vào ngày thứ Bảy!

Tôi chia các thí sinh thành nhóm nhỏ để liên hệ và tiến hành trắc nghiệm trí tuệ ngôn ngữ với các em. Khi là một nhóm, các thí sinh chứng minh khả năng ngôn ngữ rất khác biệt. Nhưng điểm số lại có sự khác biệt khá lớn, một số thí sinh có khả năng nổi trội về ngôn ngữ, song một số khác lại ở mức “trung bình” so với độ tuổi.

Vòng chung kết được chiếu trên kênh truyền hình ESPN, tôi đã xem tất cả các trận đấu cho đến tận giây phút hồi hộp cuối cùng khi cậu bé 13 tuổi Anurag Kashyap đánh vẫn chính xác từ A-P-P-O-G-G-I-A-T-U-R-A (N-Ố-T-D-Ự-A, thuật ngữ chỉ sự hoa mỹ trong âm nhạc) để giành chiến thắng.

Ngay lúc ấy, với kết quả cuối cùng trong tay, tôi lập tức phân tích số liệu.

Đây là những gì tôi phát hiện: Kết quả đo lường tính bền bỉ được thực hiện vài tháng trước vòng chung kết đã dự đoán đúng năng lực thí sinh. Nói đơn giản, những trẻ bền bỉ hơn sẽ tiến sâu hơn trong cuộc thi. Các em đã làm như thế nào? Luyện tập trong nhiều giờ, thi đua đánh vẫn nhiều hơn.

Tài năng thì sao? Trắc nghiệm trí tuệ ngôn ngữ cũng dự đoán đúng khả năng tiến sâu hơn trong cuộc thi. Tuy nhiên, tôi không thấy có mối liên quan giữa trắc nghiệm trí tuệ ngôn ngữ và sự bền bỉ. Thêm nữa, những trẻ đánh vẫn có tài không luyện tập nhiều hơn so với các thí sinh kém tài hơn, chúng cũng không có thành tích thi đấu tốt hơn.

Tôi phân biệt sự bền bỉ và tài năng một lần nữa trong nghiên cứu với sinh viên bậc cử nhân thuộc Ivy League¹. Ngược lại, trong nghiên cứu này, điểm SAT và tính bền bỉ lại liên quan với nhau. Các sinh viên trong nhóm mẫu có điểm SAT cao hơn nhưng lại kém bền bỉ hơn bạn bè cùng trang lứa. So sánh phát hiện này với các dữ liệu khác thu thập được, tôi nhận ra điều cơ bản định hướng công trình nghiên cứu khoa học trong tương lai của mình, đó là: *Tiềm năng chỉ là một chuyện. Những gì chúng ta làm được với nó lại là chuyện khác.*

1. Top 8 Trường đại học nổi tiếng và danh giá nhất của Mỹ. (BTV)